دەستەی پاراستن و چاککردنی ژینگە

ژمارە: ٢٢٢٢ لە ٢٠٢٢/١٢/٦

پشت بەست بە بڕگەی (سێیەم) لە حوکمەکانی ماددەی بیست و حەوت لە یاسای پاراستن و چاککردنی ژینگە لە هەرێمی کوردستان- عێراق ژمارە (٨)ی ساڵی ٢٠٠٨ و حوکمەکانی ماددەی(دەیەم) لە یاسای دەستەی پاراستن و چاککردنی ژینگە لە هەرێمی کوردستان- عێراق ژمارە(٣)ی ساڵی ٢٠١٠ ئەم ڕێنماییەی خوارەوەمان دەرکرد:

ڕێنمایی ژمارە (٦)ی ساڵی ٢٠٢٢

ڕێنمایی خۆپاراستن لە تیشکی نائایۆنی دەرچوو لە سیستەمەکانی پەخش و ناردن و پەیوەندییە بێتەلەکانی وەک مۆبایل

ماددەی(١): دەستەواژە و پێناسەکان:

مەبەست لەم دەستەواژانەی خوارەوە ئەو واتایانەی بەرامبەریانە بۆ مەبەستەکانی ئەم ڕێنماییە:

یەکەم: دەستە: دەستەی پاراستن و چاککردنی ژینگە لە هەرێمی کوردستان- عێراق.

دووەم: سەرۆك: سەرۆکی دەستەی پاراستن و چاککردنی ژینگە لە هەرێمی کوردستان- عێراق.

سێیەم: لایەنی پەیوەندیدار: دەستەی پاراستن و چاککردنی ژینگەو لایەنی پەیوەندیدار.

چوارەم: تیشکە نا ئایۆنیەکان: ئەو تیشکە کارۆ موگناتیسییانەیە کە لەرەلەرەکانیان کەمترە لە (3×10^{15})هێرتزو، وزەی پێویستیشیان نیە بۆ گۆڕینی پێکهاتەی گەردیلەیی ماددەی زیندوو وەکو تیشکی ڕادیۆیی(RF) و تیشکی ورد (MW) و(IR)تیشکی ژێر سوور.

پێنجەم: سیستمی مۆبایل: تۆڕی خزمەتگوزاری پەیوەندی بێتەلی تەلەفۆنی مۆبایلە کە پێکدێت لە سێ بەش:

أ- بگۆڕە (بدالە) ناوەندیەکان.

ب- وێستگە بنەڕەتیەکانی تەلەفۆنی مۆبایل (Mobile phone base station).

ج- تەلەفۆنە مۆبایلەکان (Mobile phone).

شەشەم: بگۆڕ (بدالە)ی ناوەندی: دامەزراوەیەکی تایبەتمەندو دابڕاوە، ژێرخانە بنەڕەتییەکانی سیستەمی مۆبایل دەگرێتەوە، لە ئامێرە ئەلیکترۆنی و کارەباییەکان و تاوەرەکان و پێداویستیەکانی بەکارخستن و ئەو خزمەتگوزاریەی کە بنەمای کاری تۆڕی پەیوەندی دابین دەکات ، لە میانی ئاڵوگۆڕی پاکێجی سیگناڵە بێتەلەکاندا لە چوارچێوەی فریکوێنسی تیشکە ووردەکان لە پاڵ وێستگە بنەڕەتییەکانی تەلەفۆنی مۆبایل و سیستەمەکانی دیکەی پەیوەندی لەرێگای ئەنتێنەکانەوە لە جۆرێکی دیاریکراودا، لەوانەیە تۆڕی سیستمی مۆبایلی کۆمپانیایەك زیاتر لە یەك بگۆڕی ناوەندی پێك بێت و بگۆڕی ناوەندی لە زیاتر لە یەك وێستگەی بنەڕەتی پێکبێت بە پشت بەستن بە دیزاینەکانی خاوەندارییەتی خودی کۆمپانیاکە.

حەوتەم: وێستگەی بنەڕەتی تەلەفۆنی مۆبایل: دامەزراوەیەکی تایبەتمەندو دابڕاوە یان پاشکۆیە لەباڵەخانەیەکی دیکە، پێکدێت لە حاویەیەك کە ئامێرە ئەلیکترۆنی و کارەبایی و ئەنتێنەکان وتاوەرێك یان زیاتری پێداویستیەکانی بەکارخستن و خزمەتگوزاری دەگرێتەوە، بۆ دابینکردنی خزمەتگوزاری پەیوەندی بێتەل لە چوارچێوەی لەرەلەرە دیاریکراوەکانی تیشکی ورد یان ڕادیۆیی یان هەردووکیان بۆ زۆرترین ژمارەی بەکارهێنەرەکان لە مەودایەکی دیاریکراو.

وێستگە بنەڕەتیەکان پۆلێن دەکرێن بۆ سێ پۆل بە پشتبەستن بە ووزەی پەخش و ڕووبەری ڕوومالّکردن (تغطية) بۆ خزمەتگوزاری تۆڕەکە:

أ- وێستگەی گەورە(Macrocell): بۆ دابینکردنی خزمەتی ڕوومالّکردن کە مەوداکەی لە (١٠٠٠) هەزار مەتر دورترە لە شوێنی ئەنتێنەکان وەك هەندێ شوێن لە ناوەوەی شارەکان و ڕێگا گشتیەکانی دەرەوەی شارەکان .

ب- وێستگەی بچوك (Microcell): بۆ دابینکردنی خزمەتی رووماڵکردنی زیاتر لەناو شارو دەوروبەری کەژمارەیەکی زۆری بەکارهێنەریان تێیدایەو ، بۆ مەودایەك بگاتە(١٠٠٠)م هەزار مەتر لە شوێنی ئەنتێنەکانەوە، پەخشی ئەم وێستگەیە توانای کەمترە لە وێستگەی گەورە.

ج- وێستگەی هەرە بچوك (Picocell): بۆ دابینکردنی خزمەتی رووماڵکردن بۆ چەند ناوچەیەکی دیاریکراوو قەرەباڵغ بەکارهێنەرەکان و مەوداکەی دەگاتە (١٠٠)م سەد مەتر لەشوێنی ئەنتێن و، پەخشی ئەم وێستگەیە توانای زۆر کەمترە وەك ئەوەی لەفرۆکەخانەکان و وێستگەکانی شەمەندەفەرو بازاڕەکاندا هەیە.

د- جیاوازی نێوان وێستگەی گەورە (macro) و وێستگەی بچووک (micro) بە پێی هێزی گواستەرەوە (transmitter power) (قوة الارسال).

Transmitter power	جۆری وێستگە
10بۆ ٥٠	وێستگەی گەورەmacro
1بۆ ١٠	وێستگەی بچووکmicro
0,25بۆ ١	وێستگەی هەر بچووگpico

هەشتەم: تەلەفۆنی مۆبایل: ئامێرێکی بچوکە بۆ گۆڕینەوەی ئاماژە رادیۆییەکان لەگەڵ سەنتەری خزمەتگوزاری لە بگۆری ناوەندی لە رێگای وێستگە سەرەکییەکان بەتوانایەکی کەم کار دەکات.

نۆیەم: ئەنتێن (Antenna): ئامێری ناردن و وەرگرتنی شەپۆلە کارۆموگناتیسیەکانە لە نێوان بەشەکانی سیستەمی مۆبایل، بە دیزاین و قەبارەی جیاواز دەبێت بە پێی ویستی بەکارهێنان وەك ئەمانەی خوارەوە:-

أ- ئەنتێنی ڕووماڵکردن: بۆ ئالّوگۆڕی پاکێجی لەرەلەرە ڕادیۆییەکان لە نێوان وێستگە سەرەکیەکان و تەلەفۆنی مۆبایلە بۆ بەکارهێنەرەکان وەك ئەریەلی پان کراو و ئەریەلی جەمسەری. (Panel- shaped sector & pole shaped antennas).

ب- ئەنتێنـی بەسـتنەوە: بـۆ ئـاڵوگۆڕکردنی شـەپۆلە وردەکـان (Microwaves) لە خـاڵێکەوە بـۆ خـاڵێکی دیـکە نێـوان بگـۆڕی ناوەنـدو وێسـتگە سـەرەکییەکان لەنـاو تـۆڕەکەدا وەك ئـاریەلی دیش(صحن) (dish antenna).

دەیەم: تاوەر: ئەو پەیکەرە پێویستەیە بۆ هەڵگرتنی ئەنتێنێك یـان زیـاترو، زۆرجـاریش لە هەڵگرێکـی کـانزایی بـۆڕی یـان یـارچەی بەیەکـداچوو، بەقەبـارەی جۆراوجـۆرو پشـت بەسـت بە فراوانـی رومالّکردنی پێویست بۆ خزمەتگوزاری پەیوەندییەکان.

یازدەم: وێستگەی پەخش: شوێنیکی ئامادەکراوە بۆ پەخشکردنی پرۆگرامـی ڕادیـۆیی و تەلەفزیـۆنی کە ئەمانەی خوارەوە دەگرێتەوە:

أ- تـاوەری پەخـش: پێکهـاتەیەکی تۆڕبەنـدانەیە یـان یەك پـارچەیە لەسـەر بنکەیەکـی سـەر زەوی جێگیرکراوە یان بەستراوەتەوە لەسەرەوەیدا ئامێری پەخش یان ئامێری وەرگرتنـی شـەپۆڵەکانی سیستەمی بێتەل بە بەرزی جیاواز بەستراوە.

ب- ئەنتێنەکان: ئامێری پەخش یان وەرگرتنی شەپۆڵەکانی بێتەل بەشێوەی جیاواز لەسەر تاوەرەکە جێگیر دەکرێن.

ج- ژووری پەخش: شوێنێکی جێگیرە لەسەر ڕووی زەوی لەتەنیشت تاوەری پەخـش کە پێکـدێت لە ئامێرو کەرەستەی گەیاندنی پێویست بۆ ئیش پێکردنی ئەنتێنەکان.

د- پاشکۆکان: بریتین لە (مۆلیدەی کارەبا، پەرژین، باڵاخانە خزمەتگوزاری تایبەت بە سەنتەرەکە.

دوازدەم: پەخشـی ڕادیـۆیی و تەلەفزیـۆنی: پـاکێجێکە لەتیشـکی کارۆموگناتیسـی نائـایۆنی کە شەپۆڵەکانی لە سنورێکی بڕیار لەسـەر دراوە لەڕووی هـونەریەوە بـۆ هەمـوو جـۆرە پەخشـێك (AM،FM،VHF،UHF).

سێزدەم: بەرزی ئەنتێنەکان: ماوەی (پێوانەی درێژی) نێوان سەنتەری تیشکی ئەنتێنەکان بۆ سەر ڕووی زەوی، بەدیاری کراوی ناوەڕاستی ماوەکە (پێوانەی درێژی) لە نێوان پێکهاتەکانی پەخش بۆ سەر ڕووی زەوی.

چواردەم: ئاسـتی بەرکەوتـن (Exposure level): چـڕی ووزەی کاروموگناتیسـییە کە لە ئەنتێنەکـانی سیستەمی مۆبایـل دەردەچێـت و دەکەوێـتە سـەر ڕووبەرێکـی دیـاریکراو لە لەشـی مـرۆڤ لە یەکەیەکی کاتداو، بە یەکەی وات/م٢. پێوانە دەکرێت.

پازدەم: سـنوری بەرکەوتنـی ڕێپێـدراو: توانـای چـڕی تەریـب لەگەڵ هەردوو بـواری کارەبـایی و کـارۆ موگناتیسی کە بەشێوەی گشتی بەر مرۆڤ دەکەوێت بەبێ ئەوەی کاریگەری نەرێنی هەبێت و لە چوارچێـوەی سـنوری دڵنیـایی ڕێپێـدراو، بە یەکەی (ملـی وات/سـم٢) یـان (وات/م٢) پێـوانە دەکرێت.

شازدەم: لەرەلەر(فریکوێنسی): بڕی لەرینەوەی شەپۆڵەکانی کارۆموگناتیسییە لە هەر چرکەیەکدا، بە یەکەی هێرتز (Hz) پێوانە دەکرێت.

حەڤدەم: لەرەلەری پەخشی بێتەل: لەرینەوەی شەپۆڵەکانی کایەی کارۆموگناتیسی بەکارهاتووە بۆ ناردن بەشێوەی بێتەل کە (GHz300-KHz3)یە.

ماددەی(٢):

ئامانجی ئەم ڕێنماییە پاراستنی مرۆڤە لە کاریگەرییەکانی تیشکی نائایۆنی دەرچوو لە سیستمەکانی گەیاندن، بەرەچاوکردنی یاساکانی کار کە پەیوەندیدارن بەکارمەندان لەم شوێنانەی کاری تێدا دەکەن کە پەیوەستە بە تەندروستی و سەلامەتی پیشەییان. هەروەها ئەم ڕێنماییە لەسەر ئەم خزمەتگوزاریانەی خوارەوە جێبەجێ دەکرێت:

١- خزمەتگوزارییەکانی تەلەفۆنی گوازراوە وەك مۆبایل.

٢- خزمەتگوزارییەکانی تەلەفۆنی بێتەلی جێگیر.

٣- خزمەتگوزارییەکانی پەخشی ڕادیۆیی و تەلەفزیۆنی.

٤- خزمەتگوزارییەکانی تۆڕەکانی دیکەی بێتەل.

ماددەی(٣):

پێداویستیەکان و پۆلێنی شوێنی سیستەمی مۆبایل بەم شێوەیەی خوارەوە دەبێت :-

یەکەم: بگۆڕە ناوەندییەکان لە چالاکییە پیسکارەکانی پۆلێنی (ب) دادەنرێن، وێستگە سەرەکییەکانیش لە چالاکییە پیسکارەکانی پۆلێنی (ج) دەبن، بە پێی ڕەنسیپەکانی پۆلێنکردنی پرۆژەکان و، سەرچاوەی پیسبوون کە دەستە کاری پێ دەکات و دەتوانرێت لە ناو یان لە دەرەوەی سنووری نەخشە بنەڕەتیەکانی شارو شارەدێ و گوندەکاندا کە ڕووەو پەرەپێدانن دابنرێن، بە ڕەچاوکردنی تایبەتمەندییە هونەرییەکان و پێداویستییە ژینگەییەکان بۆ شوێنەکە وەك لەم ڕێنماییەدا هاتووە.

دووەم: نابێت ئەمانە دروست بکرێن:

أ- بگۆڕە ناوەندییەکان لەشوێنی نیشتەجێبوون یان لەسەر بیناکانی نەخۆشخانەکان و قوتابخانەکان و باخچەی ساوایان و سەربانی ماڵان و داینگەکان، بەڵکو پێویستە وەك: دامەزراوەیەکی سەربەخۆ دابمەزرێت.

ب- وێستگە بنەڕەتییەکان (گەورەو بچوك) لەسەر بیناکانی نەخۆشخانەکان و قوتابخانەکان و باخچەی ساوایان و دایەنگەکان و لەسەربانی باڵەخانەکانی بەکارهاتوو بۆ مەبەستەکانی دیکەی وەك: نیمچە نیشتەجێبوون، کار، کۆگاکردن، بەخێوکردنی ئاژەڵ، خەوتن، پاسەوانی.

ج- وێستگە بنەڕەتیەکان (گەورەو بچوك) لەسەربانی ئەو بینایانەی کە بە کۆنکریت و شیش دروست نەکراون، جگە لە سەربانەکانی بگۆڕە ناوەندییەکان.

د- وێستگە بنەڕەتییەکان (گەورەو بچوك) لەسەر زەمینی خانووەکانی نیشتەجێبوون وەك: باخچەو حەوشەکانی شوێنە تەرك کراوە یاساییەکانی باڵەخانەو خانوبەرەو شۆستەی شەقامەکان.

سێیەم:

أ- لەسەر خاوەن یان ئیشپێکار پێویستە دڵنیابێت لەوەی کەدەتوانرێت وێستگەکانی گەیاندنی بێتەل یـان تـاوەرە نوێیەکـانی پەیوەنـدی لەگەڵ ئەوانـی دیـکەدا ببەسـترێت کە دامەزراون بـۆ ئەوەی لە دامەزرانـدنی نـوێ دووربکەوێـتەوە، بەمەرجێـك چـڕی توانـای گشـتی لە(٠,٤) چـوار لەدە مللـی وات/سم٢ زیاتر نەبێت.

ب- دەتوانرێت تاوەرە هاوبەشەکان لە شوێنێکی گونجاو دابنرێن لە ڕووی سـنووردارییە شـوێنیەکان لەلایەن خـودی حکـومەت یـان کۆمپانیـای تـایبەت بەدامەزرانـدنی تـاوەرو، بەکرێـدانیان بـۆ کۆمپانیاکـانی مۆبایـل بەپێـی ڕێکـارە دیاریکراوەکـان، ئەگەر هـیچ تێکەڵاویـیەک لەنێـوان فرێکوێنسیەکانی تیشکە دەرچووەکاندا نەبێت.

ج- لەگەڵ ڕەچـاوکردنی حوکمەکـانی بـڕگەی دووەم لەم مـاددەیەدا، ئەنتێنەکـان لەسـەر تاوەرەکـان دەبەسترێن کە لەسەر زەوی دانراین یان لەسەر بانی بیناکان بەڕەچاوکردنی ئەم خاڵانەی خوارەوە:

١- دووری ستوونی نێوان لێواری خوارەوەی ئەنتێننەکانی بگۆرە ناوەندییەکان و وێسـتگە سـەرەکییە گەورەکان و ئاستی ڕووی زەوییەکە لە (١٥)م پازدە مەتـر کەمتـر نەبێـت و، دووری سـتوونی نێـوان لێواری خوارەوەی ئەم ئەنتێنانە و ئاستی سەربانی بیناکە لە (٦)م شەش مەتر کەمتر نەبێت.

٢- ئەگەر تاوەرەکە یەک ئەنتێنی تێدابێت، دەبێت تاوەرەکان بەلایەنی کەمەوە (٢٠)م بیست مەتر لە ماڵان دوور بێت.

٣- ئەگەر تاوەرەکە دوو ئەنتێنـی تێـدابێت، ئەوا دەبێـت تـاوەرەکە بەلای کەمەوە (٣٥)م سـی و پێـنج مەتر لە ماڵان دوور بێت.

٤- ئەگەر تاوەرەکە چوار ئەنتێنەی تێدابێت، دەبێت تاوەرەکە بەلای کەمەوە لە(٤٥)م چل و پێنج مەتر لە ماڵان دوور بێت.

٥- ئەگەر تاوەرەکە شەش ئەنتێنی تێدابێت، دەبێت تاوەرەکە بەلای کەمەوە (٥٥)م پەنجاو پێنج مەتر لە ماڵان دوور بێت.

٦ -دووری ستوونی نێوان لێواری خوارەوەی ئەنتێنەکـانی وێسـتگە سـەرەکییە بچوکەکـان و ئاسـتی ڕووی زەمین لە (١٠)م دە مەتر کەمتر نەبێت و، دووری ستوونی نێوان لێواری ئەم ئەنتێنانەو ئاستی سەربانی باڵەخانەکە لە (٤) چوار مەتر کەمتر نەبێت.

٧- دووری ستوونی نێوان ئەنتێنی وێستگەی سەرەکی هەرە بچـوك و ئاسـتی ڕووی زەمـین لە (٢.٥)م دوو مەتر و نیو کەمتر نەبێت لەژوورەوە یان لە دەرەوەی باڵەخانەکان.

٨- دووری ستوونی نێوان لێواری خوارەوەی ئەنتێنەکانی ڕووماڵکردنی وێستگە سەرەکییە گەورەکان و بەرزترین خاڵ لە باڵەخانەکان و دامەزراوەکانی دەوروبەری کە لەلایەن مرۆڤەوە بەکارهێنراوە لە (٤) چوار مەتر کەمتر نەبێت لە ناو بازنەیەکدا نیوەتیرەکەی (٣٠)م سی مەتر بێت.

٩- دووری ستوونی نێوان لێواری خوارەوەی ئەنتێنەکانی ڕووماڵکردنی ویستگە سەرەکیە بچوکەکان و بەرزترین خاڵ لە باڵەخانەکان و دامەزراوەکانی دەوروبەری بەکارهاتوو لە لایەن مرۆڤەوە لە (٢)دوو مەتر کەمتر نەبێت و لەناو بازنەیەکدا کە نیوە تیرەکەی (١٢)م دوازدە مەتر بێت.

١٠- دووریی ئاسۆیی لەنێوان ناوەندی دوو تاوەر لە (٥٠)م پەنجا مەتر کەمتر نەبێت بۆ وێستگە بنەڕەتیە بچوکەکان و ، (٣٠٠)م سێ سەد مەتریش بۆ وێستگە سەرەکیە گەورەکان ، تەنها ئەگەر یەکێك لەو دوو تاوەرە یان هەردووکیان تەنیا ئەنتێنی پەیوەندییان هەڵگرتبێت.

١١ - مەودای ئاسۆیی نێوان ناوەندەکانی دوو تاوەری گەڕۆک لەسەر سەقفی هەمان باڵەخانە نابێت لە (١٢)م دوازدە مەتر کەمتر بێت، ئەنتێنی بەکارهێنراویش دەبێت توانای وەرگرتنێکی بەرزی هەبێت، هەروەها توانای وەرگرتنی پێشەوەش بە بەراورد لەگەڵ توانای وەرگرتنی دواوە کەمتر نەبێت لە (20db).

د ـ لەبەر هەستیاری دامەزراوە فێرکارییەکان و تەندروستییەکان، پێویستە کە دووری نێوان ئەو دامەزراوانەو وێستگەکانی پەیوەندییە بێتەلەکان و تاوەرەکانی گەیاندن لە (٥٠٠)م پێنج سەد مەتر کەمتر نەبێت.

١- لە ئەگەری هەبوونی دوو تاوەر، کەمەودای نێوانیان کەمتر بێت لە سنووری پێویست و، هەردوو تاوەرەکەش پێش دەرکردنی ڕێنماییەکانی تیشکی نائایۆنی لەلایەن دیوان دەستەی ژینگە دانرابن، ئەوا خاوەنی هەردوو تاوەرەکە تێچوونەکانیان بە یەکسانی لە ئەستۆ دەگرن بۆ جوڵاندنی یەکێک لە تاوەرە پێشێلکەرەکان، بەو پێیەی هەردوو تاوەرەکە پێش دەرکردنی ڕێنماییەکان دانراون.

٢- ئەگەر یەکێك لەتاوەرەکان دوای دەرچوونی رێنماییەکان دانرابێت و،ئەوی دیکەیان پێش دەرکردنی ڕێنماییەکان دانرابێت ومەوداکەی کەمتر بوو لە ماوەی دیاریکراو، ئەوا ئەو تاوەرەی دوای دەرچوونی ڕێنماییەکان دانراوە دەبێت لابرێت یان بگوازرێتەوە بۆ شوێنێکی گونجاوی دیکە.

٣-ئەگەر هەردوو تاوەرەکە دوای دەرچوونی ڕێنماییەکان دانرابن و مەودای نێوانیان کەمتر بێت لەوەی کەدیاریکراوە، ئەوا تاوەرە کۆنەکە مافی مۆڵەتی ژینگەیی تیشکی هەیە، یان تاوەرەکەی دیکە دەبێت لابرێت یان بگوازرێتەوە بۆ شوێنی گونجاو .

٤- ئەگەر مەودای نێوان ئەو دوو تاوەرە کەمتر بێت لەوەی کە دیاریکراوەو، یەکێك لە تاوەرەکانیش تاوەری پەیوەندیەکان بێت و، ئەوی دیکەیان تاوەری ئینتەرنێت بێت، ئەوا وەك تاوەری پەیوەنددی مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت لەچوارچێوەی تیشکە نائایۆنییەکان.

٥- نابێت سیستەمی (ئانتێننای نێژراو) لەناو باڵەخانەکاندا پەیڕەو بکرێت هەتا ڕێنمایی تایبەتیان بۆ دەردەچێت.

٦- ماوەیەک دەدرێت بۆ جێبەجێکردنی ڕێنماییەکان کە لە (٣) مانگ زیاتر نەبێت، بەپێچەوانەوە لایەنی سەرپێچیکار لەڕووی یاساییەوە لێپرسینەوەی لەگەڵ دەکرێت.

هـ- ڕێگە دەدرێت بە دانانی سیستەمی بەهێزکردنی مۆبایل لەسەر دیوارەکانی ڕێڕەوی ناوەوەو دەرەوەی دامەزراوەکە کە پێویستی بە بەهێزکردنی رووماڵکردن هەیە، بەمەرجێک توانای نێردراوەکان لە (١) یەك وات زیاتر نەبێت و، بەرزییەکەی لە(٢,٥)م دووەمەترو نیو کەمتر نەبێت.

چوارەم: نابێت پاکێجەکانی تیشکە وردەکانی دەرچوو لە ئەنتێنەکانی بەستراوی بگۆڕە ناوەندیەکان و وێستگە بنەڕەتیەکانی بە ڕووی باڵەخانەو دامەزراوەکانی دەوروبەری تاوەرەکان ئاراستە بکرێت کە مرۆڤیان تێدا دەژی، دووری ستوونی نێوان ئەم ئەنتێنانەو بەرزترین خاڵیش لە باڵەخانەو دامەزراوەکانی بەرامبەر ڕووی ئەنتێنەکان نابێت لە (٢) دوو مەتر کەمتر بێت.

پێنجەم:

أ- ئەو سەربانەی بەکار دێت لە لایەن وێستگەی سەرەکی گەورە یان بچوك، بەدەرگایەکی پتەو دادەخرێت بە پەرژینێکی ناکانزایی(دەشگونجێت پەرژینەکە کانزایی بێت) لە هەموو لایەکیشەوە دەورە دەدرێت بە بەرزاییەك لە (١.٥)م یەك مەترو نیو کەمتر نەبێت، بۆ ئەوەی ڕێگر بێت لە گەیشتنی مرۆڤ بۆ وێستگەکە، لەگەڵ دانانی نیشانەکانی ئاگادارکردنەوە بۆ ئەوانەی ڕێگایان پێنەدراوە نزیك ببنەوە، ئەمە بگۆڕە ناوەندییەکان و ئەو وێستگانەش دەگرێتەوە کە لەسەر زەمین دامەزراون و، دەکرێت پەرژینەکەیان کانزایی بێت.

ب- ئەگەر سەربانەکە پەرژین یان دیواری هەبوو لەلایەك یان چەند لایەك ئەوا دروستکردنی پەرژین تەنیا بۆ لایەنەکانی دیکە دەکرێت لەگەڵ ڕەچاوکردنی خاڵی- أ- لەم برگەیەدا.

ج- لەسەر خاوەن یان ئیشپێکار پێویستە دڵنیابن لە دوورخستنەوەی هەموو ئەو ئامێرو کەل و پەلانەی کە پێویست نین و، زەویەکەش وەك پێشووتری لێ بکرێتەوە.

د- پێویستە پۆستەری ئاگادارکردنەوە بەشێوەیەکی بەرچاوو لە شوێنێکی دیار دابنرێن، لەگەڵ نوسینی زانیاری و داتای ئەوانەی کار لە شوێنەکە دەکەن.

شەشەم:

أ- نابێت ئاستی بەرکەوتنی مرۆڤ بۆ چڕی توانا کە لە هەریەکێك لە پێکهاتەکانی سیستەمی مۆبایل دەردەچێت لە (٠,٤) چوار لە دەی میلی وات/سم٢ زیاتر بێت.

ب- نابێت ئاستی بەرکەوتنی مرۆڤ بۆ چڕی توانا کە لە هەریەکێك لە پێکهاتەکانی سیستەمی ئینتەرنێت دەردەچێت لە (٠,٤) چوار لە دەی میلی وات/سم٢ زیاتر بێت.

ج- چوونە ناو ئەو ناوچانەی ئاستی بەرزیان لە ووزە هەیەو، دەکەونە بەرامبەری ڕووی پەخشی پێشەوەی ئەنتێنەکان، کە بە پێی ئەم ڕێنماییە دیاریکراوە قەدەغەیە.

حەوتەم: دانانی مۆلیدەی کارەبایی پێشکەوتووی کوالێتی بەرزو ڕەچاوی پاراستنی کوالێتی هەوا بکات و، نابێت سووتەمەنی کوالێتی نزم بەکار بهێنرێت بۆ ئیشپێکردنی، بەڵکو دەبێت ئەو سووتەمەنیانە لە کوالێتی کۆنترۆڵ دەرچوبن و بە پێی ستانداردی جیهانی بن، پێویستیشە مۆلیدەی کارەبای بێ دەنگ (کاتم صوت) بێت، نابێت ئاستی ژاوەژاوی لە (٧٠) حەفتا دیسیبیل زیاتر بێت لە دووری یەک مەترەوە، هەروەها پێویستە کۆمپانیەکانی گەیاندن ووزە نوێبووەکان بەکار بهێنن وەک شانەکانی خۆر (PANAL SOLAR) بۆ بەرهەمهێنانی کارەبا بەتایبەت لە دەرەوەی شارەکان کە ڕووبەرێکی فراوانی هەیە بۆ دامەزراندنی فۆتۆڤۆلتیک (PV) کە ووزەیەکی خاوێنەو دۆستی ژینگەیە.

هەشتەم: دانانی وێستگەکانی پەخشی تیشکی (KU BAND) ڕێگە پێدراو نییە.

ماددەی(٤):

کۆمپانیاکانی خاوەنی سیستەمەکان کە حوکمەکانی ئەم ڕێنماییانە دەیانگرێتەوە، ئامێری پێوانەی تیشکی کارۆموگناتیسی(کە لەپێکهاتەکانی سیستەمی مۆبایل دەردەچێت) دابین دەکەن هەروەها پێویستە لەسەر فەرمانبەرانی کۆمپانیاکانی گەیاندن کەلە نزیك یان لەسنووری تیشکدەرە کارۆموگناتیسیەکان کاردەکەن، ئەو ئامێرە کەسییانە بەکاربهێنن کە زەنگی ئاگادارکردنەوەیان هەیە لەو کاتەی توندی تیشکە کارۆموگناتیسیەکان لە ئاستی ڕێپێدراو بەرزتر دەبێت.

ماددەی (٥):

یەکەم: بە مەبەستی پێدانی ڕەزامەندی ژینگەیی بۆ دامەزراندنی سیستەمی مۆبایل و ئینتەرنێت، پێویستە داواکار ئەمانەی خوارەوە پێشکەش بکات:

أ- مۆڵەتی ڕێگاپێدان لە وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن بۆ ئەنجامدانی ئەم کارە بەپێی ئەو ڕێنمایی و ڕێکارانەی کە لە لایان پەیرەو دەکرێت.

ب- ڕاپۆرتی هەڵسەنگاندنی کاریگەری ژینگەیی بۆ ئەو پرۆژانەی لە پۆلێنی (ب)دان بەپێی حوکمەکانی یاسای ژمارە (٨)ی ساڵی ٢٠٠٨ ی یاسای پاراستن و چاکردنی ژینگەو ڕێنمایی ژمارە (٣)ی ساڵی ٢٠٢٢ تایبەت بە پۆلێنی پرۆژەکان و ڕەزامەندی ژینگەیی لە هەرێمی کوردستان- عێراق.

ج- نەخشەی دیزایینی سیستەمی مۆبایل کەتێیدا کارە تەکنیکییەکانی پەیوەندی، ئاستەکانی ووزەی بەکارهاتوو، لەرەلەری کارپێکراو، جۆری ئەنتێنەکان و بەرزییان، زانیاری لەسەر چڕی توانای پێشبینیکراوی لە دەوروبەری کاری بەشەکانی سیستەمەکە.

د- ڕەزامەندی وەزارەتی ژینگەی حکومەتی عێراقی فیدراڵ.

دووەم: لایەنی پسپۆر لە دەستەی ژینگە لە داواکە دەکۆڵێتەوە لە ماوەی (٣٠) سی ڕۆژ لە ڕێکەوتی وەرگرتنی داواکە، گەر داواکەی ڕەتکردەوە دەبێت هۆیەکەی دیار بکات، ئەگەر لەو ماوەیەشدا ڕەزامەندی لەسەر داواکە نەدرا، ئەوا بەرەتکراوە دادەندرێت.

سێیەم: ئەو ڕێکارانەی لە بەندی (یەکەم)ی ئەم ماددەیەدا هاتوون بەسەر فراوانکردن و زیادکردن و نۆژەنکردنەوەکانی سیستەمەکەدا جێبەجێ دەکرێت.

چوارەم: ڕەزامەندی لایەنی ژینگەیی جێگرەوەی ڕەزامەندی هیچ لایەنێکی دیکە نییە کە یاسا بەرکارەکان داوای پێشکەشکردنیان دەکەن بۆ لایەنی مۆڵەتدەر، هەروەها ڕەزامەندی لایەنەکانی دیکەش ئەلتەرناتیف (بدیل) نیە بۆ ڕەزامەندی ژینگەیی.

پێنجەم: لەحاڵەتی پابەندنەبوونی کۆمپانیا تایبەتەکانی مۆبایل بە مەرجە ژینگەییەکانی ئەم ڕێنماییانە، بەپێی ماددەی(٤١ و٤٢) لە یاسای ژمارە (٨)ی ساڵی ٢٠٠٨ ڕەفتاریان لەگەڵدا دەکرێت.

ماددەی(٦):

ڕێگا دەدرێت بە دانانی وێستگەی پەخشی ڕادیۆ و تەلەفزیۆن لەم شوێنانە:

أ- لە دەرەوەی سنووری نەخشەی بنەڕەتی شارو شارۆچکەو گوندەکان و ئەو شوێنانەی ڕوو لە گەشەپێدانن.

ب- لە ناوەوەی سنووری نەخشەی بنەڕەتی شارو شارۆچکەو گوندەکان و ئەو شوێنانەی کە روو لە گەشەپێدانن و لەشوێنی پیشەسازی و کۆگا.

ج- ڕێگا نادرێت بە دانانی وێستگەی پەخشی ڕادیۆ و تەلەفزیۆن لە شوێنی نیشتەجێبوون.

د- ڕێگا نادرێت بە دانانی وێستگەی پەخشی ڕادیۆ و تەلەفزیۆن لە سەر موڵك و باڵەخانەکان.

ماددەی (٧):

سنوری بەرکەوتنی دڵنیایی لە وێستگەی ڕادیۆ و تەلەفزیۆن بەم شێوەیەیە:

یەکەم: سنوری بەرکەوتن بە تیشکی نائایۆنی لە نێوان(١٠٠) تا (١٨٠) (سەد تا سەدو هەشتا) مللی وات/سم٢ بەپشت بەستن بە لەرەلەری پەخشی ڕادیۆیی لە جۆری AM.

دووەم: سنوری بەرکەوتن بە تیشکی نائایۆنی لە(٠.٢)دوو لە دە مللی وات/سم٢ بەپشت بەستن بە لەرەلەری پەخشی ڕادیۆیی لە جۆریFM.

سێیەم: سنوری بەرکەوتن بە تیشکی نائایۆنی لە (٠.٢)دوو لە دە مللی وات/سم٢ بەپشت بەستن بە لەرەلەری پەخشی پەخشی تەلەڤزیۆنی لە جۆری VHF.

چوارەم: سنوری بەرکەوتن بە تیشکی نائایۆنی بە لەرەلەری نێوان (١٨٠٠- ٢٠٠٠) میگا هێرتز،(١) مللی وات/سم٢ بە پشت بەستن بە لەرەلەری پەخشی تەلەفزیۆن لە جۆری(UHF) بەپێی سنوری فریکوێنسی سەنتەری پەخش.

پێنجەم: دانانی وێستگەکانی پەخشی تیشکی (KU BAND) ڕێگەپێدراو نییە.

ماددەی(٨):

لایەنی داواکار بۆ وەرگرتنی مۆڵەت بۆ دانانی وێستگەکە، لە دەستەی ژینگە داواکاریەك پێشکەش دەکات بەپێدانی ژمارەی ووردی بەرزی ئەنتێنەکان و دووریەکانی پەرژین و وردەکاری دیزاینەکەو، ئەو دووریەی کە سنوری بەرکەوتنی بێ زیان دابین دەکات، لەسەر دەستەی ژینگەش پێویستە ووردبینی بکات بەر لە پێدانی ڕەزامەندی ژینگەیی.

ماددەی(٩):

لایەنی داواکار بۆ وەرگرتنی ڕەزامەندی ژینگەیی بۆ دانانی وێستگەکانی پەخش پێویستە داواکاری پێشکەش بکات بۆ دەستەی ژینگە/ فەرمانگەی ژینگەی ئەو پارێزگا یان ئیدارەی سەربەخۆ کە شوێنی پێشنیارکراو بۆ دامەزراندنی وێستگەی پەخشەکە دەکەوێتە سنورەکەی و، دەبێت ئەم بەڵگانەی خوارەوە هاوپیچ بکرێت:

١- ڕیگەپێدانی دەرچوو لە وەزارەتی ڕۆشنبیری/ بەڕێوبەرایەتی گشتی ڕاگەیاندن و چاپ و بڵاوکردنەوە /تایبەت بە دانانی وێستگەی پەخش.

٢- تاپۆی موڵکەکە یان گرێبەستی بەکرێگرتنی موڵکەکە بۆ ئەو پارچە زەوییەی کە وێستگەکەی لەسەر دادەمەزرێنن.

٣- ڕەزامەندی شارەوانی، ئەگەر شوێنەکە لە ناوسنوری شارەوانیدا بوو یان ڕەزامەندی بەڕێوەبەرایەتی کشتوکاڵ لە پارێزگاکان و بەڕێوەبەرایەتی نەخشەدانانی ئاوەدانی ئەگەر هاتوو شوێنەکە لەدەرەوەی سنووری شارەوانی بوو، لەگەڵ نەخشەی ووردەکاری شوێنەکە لەڕووی سنورو ڕووبەرو ژمارەی پارچە زەویەکەو بەکارهێنانی زەویەکانی دەوروبەری شوێنەکە، بە مەرجێك شوێنەکە لە دەرەوەی ناوچەی نیشتەجێبوون بێت.

چوارەم: ڕاپۆرتی هەڵسەنگاندنی کاریگەری ژینگەیی بۆ پرۆژەکە لە لایەن فەرمانگەی ژینگەی ئەو پارێزگا یان ئیدارەی سەربەخۆ کە شوێنی پێشنیارکراو بۆ دامەزراندنی وێستگەی پەخشەکە دەکەوێتە سنورەکەی، لەگەڵ ووردەکاری تەکنیکی و ئەندازیاری تاوەرەکان و فریکوێنسی و توانای پەخش و تەکنیکی بەکارهێنراو و جۆری ئەنتێنەکان و ژمارەیان و دیاریکردنی ڕووبەری پێویست و دووری پەرژین لە بنکەی تاوەری پەخش بە ووردەکاریەوە.

پێنجەم: دەستەی ژینگە یان فەرمانگەی ژینگە لەپارێزگاو ئیدارە سەربەخۆکان رەزامەندیی بدەن یان نەیدەن یان داوای زانیاری پێویست بکەن ، لە ماوەی (٣٠) سی ڕۆژ لە ڕێکەوتی پێشکەشکردنی داواکاری بۆی ئەژمار دەکرێت، بە تەواو بوونی ماوەکەش ئەگەر داواکار هاوکار نەبوو لە هێنانی پێداویستییەکان، ئەوا داواکاریەکە بە ڕەتکراوە دادەنرێت.

ماددەی (١٠):

خاوەنی چالاکی ڕێگەپێدراو پێویستە ئەم ڕێوشوێنانە بگرێتە بەر:

یەکەم: دانانی سنورێکی دیارو نیشانەی ئاگادارکردنەوە بۆ ئەو شوێنەی کەتیشکی بەرکەوتنی زیاترە لە سنووری ڕێگە پێدراو بۆ ناسینەوەی شوێنەکە.

دووەم: بەکارهێنانی مۆلیدەی کارەبایی بێ دەنگ بێ دوکەڵ.

سێیەم: پەرژینکردنی شوێنێکی دیاریکراو بۆ دانانی سەنتەری پەخش بە (B.R.C) یان لە هەر ماددەیەکی دیکەی بیناسازی کە بەرزیەکەی کەمتر نەبیت لە (٢) دوو مەتر.

چوارەم: دابینکردنی کەرەستەو ئامێری جێگیرو گواستراوە بۆ پێوانەکردنی ئاستی بەرکەوتنی تیشکی کارۆ موگناتیسی دەرچوو لە وێستگەی پەخش لەناوەوەو دەرەوەی پەرژین و، تۆمارکردنی لە پەراوی تۆماری ڕۆژانەدا بۆ هەڵسەنگاندنی لە لایەن تیمی چاودێری ژینگەیی . هەروەها دەبێت کەل وپەل و ئامێرەکانی پێوانەکردنی جێگیر و گواستراوە بەپێی دامەزراوەی جیهانی و سیستەمی جیهانی (ئایزو) بێت و، بەجێگیرکردنی ژمارەیان و مواسەفاتەکانیان لەگەڵ بەراییەکانی ڕەزامەندی دەرچوو لە فەرمانگەکانی ژینگە.

پێنجەم: هەر زیادکردنێک و نوێکارییەک بەبێ ڕەزامەندی فەرمانگەکانی ژینگە بەسەرپێچی دادەنرێت و سزای یاسایی بەدواوە دەبێت.

ماددەی (١١):

وێستگەکانی پەخش و ئەوسیستەمانەی پێش ئەم ڕێنماییە دامەزراون پێویستە لە ماوەی ساڵێکدا خۆیان بگونجێنن لەگەڵ ئەم ڕێنماییەداو، ئەویش لە ڕۆژی بڵاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمی وەقایعی کوردستانەوە بۆیان ئەژمار دەکرێت.

ماددەی(١٢):

پێویستە لەسەر لایەنی پەیوەندار ئەم ڕێنماییە جێبەجێ بکەن.

ماددەی (١٣):

ئەم ڕێنماییە لە ڕۆژی بڵاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمی وەقایعی کوردستان کاری پێ دەکرێت.

ئەندازیار
عبدالرحمن صديق
سەرۆکی دەستە